

מדת בדת

שינון הדף היומי בדרך קצרה

לע"נ הגה"ק רבי אהרן בן
הגה"ק רבי יששכר דב רוקח
זיע"א הערות והנצחות טל' 0548449853
או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 294 פרשת ואתחנן תשפ"ה

ע"ז נג-נט

אחריה הוא מבטלה, קמ"ל שלא בטלה, ואם היו שונים גנבוה לסטים כי הוא חושב שאם הוא עכו"ם הוא יעבוד לה ואם הוא ישראל הוא ימכרנה לעכו"ם לעבדה כיון שדמיה יקרים, אבל בהניחיה והלכו למדינת הים ממה שלא לקחיה בטלוח קמ"ל שלא, ויש להקשות מהדוגמא של מלחמת יהושע הרי שם הם לא חזרו, ויש לבאר שהכוונה שאם עתידים לחזור זה כמלחמת יהושע ולא בטל ומה שתלו את זה במלחמת יהושע זה כדברי רב יהודה בשם רב שאם ישראל זקף לבינה ובא עכו"ם והשתחוה לה אסרה, כמו שאמר ר"א שלומדים מתחילתה של א"י שכתוב ואשיריהם תשרפו באש ולכאורה זה ירושה מאבותיהם ואדם לא אוסר דבר שאינו שלו ומצד האבות מספיק ביטול בעלמא אך ממה שישראל עבדו לעגל הם גילו דעתם שנח להם בע"ז והעכו"ם שעבדוה זה בשליחותם ואותו הדין בישראל שזקף לבינה הוא גילה דעתו שנח לו בע"ז וכשעבדה עכו"ם הוא עשה את שליחותו, ואין לומר שישראל נח להם בעגל ולא בע"ז אחרת שהרי כתוב אלה אלוהיך ישראל ולמדו מזה שהם התאוו לאלוהות הרבה, ואין לומר שרק הע"ז שהיתה כנגד העגל נאסרת והאחרות לא שמהיכן נדע מה לא נעבד עם העגל.

משנה ע"ז שהניחיה עובדיה בשעת שלום מותרת ואם הניחיה בשעת מלחמה היא אסורה, במה של מלך שעובד בה מותרת כי צריכים להעמיד אותה כשהמלכים עוברים. **גמרא** רב ירמיה בר אבא אמר בשם רב שבית נמרוד זה כע"ז שהניחיה עובדיה בשעת שלום ומותר ואמנם הקב"ה פזרם ולכאורה זה כשעת מלחמה, אך יש לומר שהם יכלו לחזור וממה שלא חזרו א"כ ביטלוח. יש להקשות מדוע בימות של מלכים מותרים בגלל שמעמידים אותם כשהמלכים עוברים הרי זה סיבה לאיסור, מבאר רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן שכיוון שמעמידים אותה במעבר המלך והמלך הולך בדרך אחרת.

עולא בא מא"י וישב על בימה פגומה אמר לו רב יהודה שרב ושמאל סוברים שבימה שנפגמה אסורה ואף למ"ד שלא עובדים לשברים זה דוקא ע"ז שזה זלזול לעבוד לשברים אך בבימה פגומה לא אכפת לו לעבוד אמר לו עולא מי יתן לי מעפרם של רב ושמאל ואמלא עיני הרי ר' יוחנן ור"ל סוברים שבימה שנפגמה מותרת בהנאה ואף למ"ד שעובדים לשברים זה דוקא בע"ז עצמה שזה זלזול לבטל את הע"ז עצמה אך בימה שנפגמה הם עוזבים אותה והולכים לאחור, וישנה ברייתא כדברי ר' יוחנן ור"ל שבימה שנפגמה מותרת ומזבח שנפגם אסור עד שינתן רובו, ורב יעקב בר אידי מבאר בשם ר' יוחנן את החילוק בין מזבח לבימה שבימה זה אבן אחת ומזבח זה הרבה אבנים,

דף נד חזקיה אמר שמזבח הוא הרבה אבנים כמו שרואים מהפסוק בשומו כל אבני מזבח כאבני גיר מנופצות לא יקומו

דף נג ר' הילל בן ר' וולס מבאר שמדובר במשנה שיש לעכו"ם שותפות עם הישראל בע"ז והישראל אינו יכול לבטל את הע"ז של העכו"ם אך העכו"ם יכול לבטל את חלקו, ויש ששנו את דברי ר' הילל על הברייתא שר"ש בן מנסיא אמר שלע"ז של ישראל אין ביטול עולמית, והוסיף ר' הילל שהמילה עולמית באה לחדש גם באופן שיש לעכו"ם שותפות והישראל עובד על דעת עצמו.

משנה איך הוא הביטול: קוטע את ראש אונה או ראש חוטמה או שפחסה גם אם לא חיסרה, ואם ירק בפניה או השתין בפניה או שגררה או שזרק בה צואה אינה בטלה ואם מכרה או משכנה לרבי זה ביטול ולחכמים אינו ביטול. **גמרא** יש לדקדק כשלא חסרה במה בטלה, מבאר ר' זירא שפחסה בפניה או רקק או השתין בפניה, ואמר חזקיה שלומדים מהפסוק והיה כי ירעב והתקצף וקילל במלכו ובאלוהיו ופנה למעלה, וכתוב אח"כ ואל ארץ יביט והנה צרה וחשכה שאף שהוא קילל את מלכו ואלוהיו והוא פונה למעלה בכל זאת אל ארץ יביט והוא חוזר לעבדה.

זעירי אומר בשם ר' יוחנן ור' ירמיה בר אבא בשם רב, אחד מהם סבר שנחלקו רבי וחכמים בצורף עכו"ם אך בצורף ישראל לכו"ע ביטל ואחד מהם אומר שנחלקו בצורף ישראל, ויש להסתפק אם בצורף עכו"ם לדעה זו לא ביטל או שנחלקו גם בצורף עכו"ם, ויש להוכיח מברייתא שרבי אמר שדבריו נראים כשמכרה לחבלה ודברי חכמים כשמכרה לעבדה ואין לפרש לחבלה ממש ולעבדה ממש שא"כ בלחבלה מדוע חולק המ"ד שלא ביטל ובלעבדה מה חולק המ"ד שביטל אלא לחבלה כוונה למי שעתיד לחבלה והיינו צורף ישראל ולעבדה היינו מי שעתיד לעבדה והיינו צורף עכו"ם וא"כ רואים שנחלקו בין בצורף ישראל ובין בצורף עכו"ם, ויש לדחות שרבי אמר שנראים דברי לחבריי כשמכרה לחבלה והיינו צורף ישראל שגם חבריי חלקו עלי רק במכרה לעבדה ובמכרה לחבלה הם מודים, ויש להוכיח ממה ששינונו לקמן שמי שקנה גרוטאות מעכו"ם ומצא בהם ע"ז אם משך עד שלא נתן מעות יכול להחזיר ואם משך אחר מתן מעות יוליך את הע"ז לים המלח ואם נחלקו בצורף ישראל א"כ זה לדעת רבנן, אך אם נחלקו בצורף עכו"ם ובצורף ישראל לכו"ע ביטל קשה לדעת מי הולכת ברייתא זו, ויש לומר שדעתו רק על הגרוטאות ולא לע"ז שיש שם. שנו בברייתא שאם העכו"ם לווה מעות על הע"ז או שנפלה עליה מפולת או שגנבוה לסטים או שבעליה הניחיה והלכו למדינת הים, **עמוד** ב אם הם עתידים לחזור כמלחמת יהושע אינה בטילה, וצריך את כל המקרים בברייתא שאם היינו שונים לווה עליה היא לא בטלה ממה שלא מכרה אבל בנפלה עליה מפולת יש כאן ביטול ממה שלא פינה ואם היינו שונים מפולת שזה לא ביטול שהוא סומך על כך שהיא מונחת ויכול לקחתה כשירצה אך בגנבוה לסטים שהוא לא טורח

אשרים וחמנים שאם יש כאבני גיר מנופצות לא יקומו אשרים וחמנים ואם לא לא יקריבו עליו יותר.

נעבד שלו נאסר לגבוה אך אם חבירו עבד מותר, ויש להקשות ששנינו איזהו נעבד כל שעובדים אותו בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון ולכאורה אונס הכוונה שאחד אנס את בהמת חבירו והשתחוה לה, ורמי בר חמא מבאר שמדובר שעכו"ם אנסו ישראל להשתחוות לבהמתו, ור' זירא מקשה שהתורה פטרה אונס כמו שכתוב **ולנערה לא תעשה דבר**, ורבא מבאר שהכל היו בכלל לא תעבדם וכשהתורה פטרה **וחי בהם ולא שימות בהם** להוציא אונס ואח"כ התורה אומרת **ולא תחללו את שם קדשי** שאף באונס לא והיינו בפרהסיא אך בצינעא אונס פטור, והוכיחו התלמידים לרבא מברייתא ששנינו שבימוסיות של ע"ז בשעת גזירה אף שבטלה הגזירה הן לא בטלו, ורבא דחה שיתכן שישראל מומר עבדה מרצון, ורב אשי אומר שלא מדובר בספק אלא אומרים שודאי ישראל עבדה מרצון, וחזקיה אומר שמדובר שנסכו יין לע"ז על קרניה, ורב אדא בר אהבה מקשה שזה לא נקרא נעבד שהם רק עשאוה לבימה, ורב אדא בר אהבה מבאר שאם ניסך יין בין קרניה זה נחשב מעשה, וכמו שאמר עולא בשם ר' יוחנן שאף שמשתחוה לבהמת חבירו לא אסרה אך אם עשה בה מעשה הוא אסר אותה, ור"צ אמר צאו ואמרו לעולא שרב הונא כבר ביאר את זה בבבל שאם בהמת חבירו רבצה לפני ע"ז הוא אסר אותה בסימן אחד ואין להוכיח שנאסר כמו הכהנים שנאנסו לעבדו שנאסרו לעבוד בביהמ"ק שהרי הם בני דיעה, ואין להוכיח מאבני מזבח שיתכן שזה כרב פפא שאמר שהם דרשו מהפסוק שזה יצא לחולין, **עמוד ב** אלא יש להוכיח מכלים כמו שכתוב **ואת כל הכלים אשר הזניח המלך אחז במלכותו במעלו הכנו והקדשנו** וביארו לעיל הכנו שגנזום והקדשנום שהקדישו אחרים תחתם והרי אדם לא אוסר דבר שאינו שלו אלא שבמעשה נאסר גם באינו שלו.

רב דימי אמר בשם ר' יוחנן שאף ששנינו שהמשתחוה לקרקע עולם לא אסרה אך אם חפר בה בורות שיחים ומערות לשם ע"ז הוא אסרה, ורב שמואל בר רב יהודה אמר בשם ר' יוחנן שאף שהמשתחוה לבעלי חיים לא אסרם אך אם עשאוה חליפין עם ע"ז זה נאסר, ורבין אמר שנחלקו בזה ר' ישמעאל בן ר' יוסי וחכמים האם רק חליפין נאסרו וחליפי חליפין מותרים או שגם חליפי חליפין נאסרו שכתוב והיית **חרם כמוהו** שגם מה שאתה פודה ממנו נעשה כמוהו, והמתיר סובר שלומדים מהפסוק הוא ולא חליפי חליפין והאוסר למד מהוא למעט ערלה וכלאי הכרם שאם מכרם וקידש בדמיהן מקודשת והמתיר סובר שלא צריך למעט מהוא כיוון שע"ז ושביעית זה שני כתובים הבאים כאחד שהם תופסים חליפין ואין מלמדים, ע"ז כנ"ל, ושביעית לומדים מהפסוק כי **יובל הוא קודש** שכמו שקודש תופס את דמיו ואסור כך שביעית, ואין לומר שכמו שבקודש דמו נתפס והוא יוצא לחולין כך שביעית, כי כתוב **תהיה בהויתיה** תהיה שאם לקח בשר בפירות שביעית הפירות והבשר מתבערים ואם לקח בבשר דגים יצא הבשר ונכנסו הדגים

ואם לקח בדגים יין יצאו הדגים ונכנס היין ואם לקח ביינ שמן יצא היין ונכנס שמן והכלל הוא שהאחרון נתפס והפרי עצמו נשאר אסור, ומי שלמד מהוא למעט ערלה וכלאי הכרם סובר ששני כתובים הבאים כאחד מלמדים ולכן צריך הוא למעטם.

משנה שאלו את הזקנים ברומי אם הקב"ה לא חפץ בע"ז מדוע אינו מבטלה ואמרו הזקנים אם היו עובדים לדבר שאינו צורך לעולם היה הקב"ה מבטלו אך הם עובדים לחמה וללבנה לכוכבים ולמזלות וכי יאבד עולמו מפני השוטים אמרו לזקנים א"כ הקב"ה יאבד מה שאינו צורך לעולם וישאיר מה שהוא צורך לעולם אמרו הזקנים א"כ יתחזקו עובדי החמה והלבנה שמוכיחים שהן אלוהות ממה שאינם בטלים. **גמרא** שנו בברייתא שחכמי האומות שאלו את זקני רומי אם הקב"ה לא חפץ בע"ז מדוע אינו מבטלה אמרו הזקנים אם היו עובדים למה שאין לעולם צורך בו היה מבטל אך הם העובדים לחמה ולבנה ולכוכבים ומזלות וכי יאבד עולמו מפני השוטים, אך העולם נוהג כמנהגו והשוטים שקלקלו יתנו את הדין, ועוד שאם אחד גזל סאה חיטים וזרע אותה בקרקע דין הוא שלא תצמח אלא העולם נוהג כמנהגו והשוטה שקלקל יתן את הדין, ועוד אם אחד בא על אשת איש דין הוא שהיא לא תתעבר אלא העולם נוהג כמנהגו והשוטה שקלקל יתן את הדין, וכמו שאמר ר"ל שלא די לרשעים שהם עושים פומבי מהסלע שלי שבאים על ערוה אלא שהם מטריחים אותי ומחתימים אותי על כרחי.

פלוספוס אחד שאל את ר"ג שכתוב בתורה **כי ה' אלוקיך אש אוכלה הוא קל קנא** מדוע הוא מתקנא רק בעובדיה ולא בע"ז עצמה אמר ר"ג אמשול לך משל שהיה מלך בשר ודם שהיה לו בן אחד שגידל כלב וקרא לו על שם אביו וכשנשבע הוא היה אומר בחיי כלב אבא וכששמע המלך על כך על מי הוא כועס על הבן או על הכלב, אמר המין אתה קורא לה כלב הרי יש בה ממש אמר לו מה ראית בה, אמר לו שפעם היתה דליקה בעיר ונשרפה כך העיר חוץ מבית אותה ע"ז אמר לו שזה משל למלך שסרחה עליו המדינה האם הוא נלחם עם החיים או עם המתים ודאי הוא נלחם בחיים אמר לו כלב ומת אתה קורא אותה א"כ מדוע אינו מאבדה מהעולם אמר לו שאם היו עובדים למה שהעולם לא צריך הוא היה מאבדה אך הם עובדים לחמה ולבנה כוכבים ומזלות לאפיקים וגיאיות וכי יאבד את עולמו מפני השוטים **דף נה** וכן כתוב **אסוף אסף מעל פני האדמה נאם ה' אסף אדם ובהמה אסף עוף השמים ודגי הים והמכשלות את הרשעים**, וכי מפני שהרשעים נכשלים בהם יאבדם מהעולם והרי הם עובדים אף לאדם וא"כ **והכרתי את האדם מעל פני האדמה**.

אגריפס שר צבא שאל את ר"ג על הפסוק **כי ה' אלוקיך אש אוכלה הוא קל קנא** והרי המקנא הוא חכם בחכם גיבור בגיבור ועשיר בעשיר אמר לו ר"ג שזה משל לאדם שנשא אשה על אשתו אם היא חשובה מהראשונה היא לא מתקנאה בה אך אם היא פחותה ממנה היא מתקנאה בה.

זונין אמר לר"ע שאמנם לבי ולבך יודעי שאין ממש בע"ז והרי רואים שהולכים אנשים שבורים לע"ז והם חוזרים שלמים, אמר לו שזה משל לאדם נאמן שהיה בעיר וכל בני

בחביות שהוציאוהו מהבור לתת אותו בחביות, ויש לומר שגם ברישא בת"ק הכוונה משירד לבור ויקפה ולר"ע משישלה בחביות, אך לפ"ז דברי המשנה שנעשה יין נסך רק משירד לבור זה דעה שלישית, ויש לומר שזה רק לענין יין נסך שהחמירו בו חכמים, **עמוד ב** ולרבא שלא חילק בין מעשר ליין נסך א"כ יוצא שיש ג' דעות באיזה שלב זה נקרא גמר עשיית היין.

שנינו במשנה שמה שבבור אסור והשאר מותר אמר רב הונא שזה רק באופן שלא החזיר לגת את הסל שמסננים בו אך אם החזיר לגת את הסל נאסר גם השאר, ולכאורה הסל עצמו נאסר רק בניצוק וא"כ יוצא שניצוק הוא חיבור, ויש לומר כמו שביאר רב חייא שהצלוחית התמלאה כך כאן יש לבאר שהבור התמלא עד שהיין הגיע לסל ולא נאסר רק מחמת ניצוק.

היה תלמיד צעיר שלמד מסכת ע"ז בו' שנים ושאלוהו אם מותר לדרוך עם עכו"ם בגת אמר להם שמותר, שאלוהו הרי הוא מנסך בידו אמר להם שקושרים את ידיו ושאלוהו הרי הוא מנסך ברגלו אמר להם שניסוך ברגל אינו ניסוך.

היה מקרה בנהרדעא שישאלוהו דשו יחד ביין ושמואל השהה את היין ג' רגלים שמתקבצים העם ואין לומר שהוא רצה לחכות,

דף נז לשמוע אם יש תנא שאוסר כר' נתן והוא יאסור גם בהנאה ששנינו שאם העכו"ם מדד את היין בין ביד בין ברגל ימכר, ור' נתן סובר שביד אסור וברגל מותר, ולכו"ע ברגל מותר, אלא שמואל השהה אולי הוא ימצא תנא שסבר כדעת ר"ש שמגע עכו"ם בלי כוונה אינו אוסר א"כ הוא יתיר אף בשתיה.

היה מעשה בבירם שעכו"ם עלה לדקל והוריד לולב עמו וכשירד הוא נגע בלי כוונה ביין בראשו של הלולב ורב התיר למכור את היין לעכו"ם, ושאלוהו רב כהנא ורב אסי הרי אמרת שתינוק בן יומו עושה יין נסך, ומגע בלי כוונה לא יותר טוב מתינוק אמר להם אסרתי רק בשתייה ולא בהנאה.

רב שימי בר אשי הקשה לדעת רב ממה ששנינו שהלוקח מעכו"ם עבדים שמלו ולא טבלו וכן בני השפחות שמלו ולא טבלו הרוק והמדרס שלהם בשוק טמא ויש אומרים שזה טהור ואם הם גדולים יינם יין נסך, גדולים נקראים ממתני שהם יודעים בטיב ע"ז ומשמשיה וקטנים הכוונה שהם לא יודעים בטיב ע"ז ומשמשיה, וכתוב שיש חילוק בין גדולים לקטנים שלא כדעת רב, ויש לומר שהחילוק בין גדולים לקטנים הוא לגבי בני שפחות, ומה שכתוב וכן זה רק לענין רוק ומדרס, אך זה מובן לפי הצד שזה טמא אך לפי הצד שזה טהור א"כ אין חידוש בבני השפחות שהרי אם טהור בעבדים ק"ו שטהור בבני שפחות, ויש לבאר שזה בא לחדש שעבדים דינם כבני השפחות שאז במלו ולא טבלו עושים יין נסך אך אם מלו וטבלו אינם עושים יין נסך וכן דין עבדים שלא כדעת ר"נ בשם שמואל שהקונה עבדים מעכו"ם אף שמלו וטבלו עושים יין נסך עד שתשקע שם ע"ז מפייהם, וריב"ל אומר שהזמן הזה הוא י"ב חודש, רבה הקשה לדעת ר"נ מהברייתא הנ"ל שהלוקח מעכו"ם עבדים שמלו ולא טבלו וכן בני שפחות שמלו ולא טבלו רוקם ומדרסם בשוק

עמוד ב טמא ויש אומרים שטהור והגדולים עושים יין נסך

עירו מפקידים אצלו בלי עדים ואדם אחד תמיד הפקיד אצלו בעדים ויום אחד הוא הפקיד בלי עדים אמרה לו אשתו בא נכפור בו אמר לה וכי בגלל שהוא עשה שלא כהוגן אנו נפסיד את נאמנותינו, וכך ביסורים משביעים אותם שלא ילכו קודם יום פלוני ויצאו ביום פלוני ובשעה פלונית וע"י פלוני ובסם פלוני וכשהגיע זמנם לצאת אותו אדם היה בבית ע"ז ואמרו היסורים דין הוא שלא נצא עכשיו אך אח"כ הם אומרים וכי בגלל ששוטה זה עשה שלא כהוגן נאבד את שבועתינו, וכך דרש ר' יוחנן בפסוק **וחליים רעים ונאמנים רעים** בשליחותם אך נאמנים בשבועתם.

רבא בר יצחק שאל את רב יהודה שיש אצלם בית ע"ז שכשצריך העולם למטר בא אליהם האליל בחלום ואמר להם שחטו לי אדם ויבא מטר וכך הם עושים ובא מטר אמר לו רב יהודה לו הייתי מת לא הייתי מספיק לומר את דברי רב על הפסוק **אשר חלק ה' אלוקיך לכל העמים** שהקב"ה החליק את כל העמים בדברים כדי לטרדם מהעולם, וכמו שאמר ר"ל על הפסוק **אם ללצים הוא יליץ ולעווים יתן חן**, שאם אדם בא לטמא פותחים לו ואם בא להטהר מסייעים לו.

משנה מותר לקנות מעכו"ם גת בעוטה ואף שהוא נוטל בידו ונותן לתפוח שנאספו הענבים כי נעשה יין נסך רק משירד לבור ואם ירד לבור מה שבבור אסור והשאר מותר, מותר לדרוך עם עכו"ם בגת **עמוד ב** אך לא בוצרים עמו שגורמים טומאה ליין וכן ישראל שעושה בטומאה לא דורכים ובוצרים עמו אך מוליכים עמו חביות ריקות לגת ומביאים עמו חביות שהתמלאו מהגת. וכן נחתום שהוא אופה בטומאה לא לשים ולא עורכים עמו אך מוליכים עמו פת לפלטר. **גמרא** רב הונא אומר שהיין נעשה יין נסך ממתי שהוא מתחיל להמשך לגת, ויש להקשות מדברי המשנה שלוקחים גת בעוטה מעכו"ם ואף שהוא נוטל בידו ונותן לתפוח, מבאר רב הונא שמדובר שהגת פקוקה ומלאה, ויש לדייק מהמשך המשנה שאם ירד לבור מה שבבור אסור והשאר מותר וזה כבר התחיל להמשך, מבאר רב הונא שנחלקו בזה במשנה ראשונה ומשנה אחרונה ששנו בברייתא שבתחילה אמרו בד"ד ב' דהיינו שלא בוצרים עם העכו"ם בגת שאסור לגרום טומאה לחולין שבא"י, ד' לא דורכים עם ישראל שעושה פירותיו בטומאה שאסור לסייע בידי עוברי עבירה, ד' מותר לדרוך עם העכו"ם בגת ולא חששו לאיסור הנאה שכבר נעשה נסך, אח"כ חזרו לומר דב"ד שלא דורכים עם העכו"ם בגת בגלל דברי רב הונא

דף נו ב' ולא בוצרים עם ישראל שעושה פירותיו בטומאה וק"ו שלא דורכים עמו, ב' ובוצרים עם העכו"ם בגת שמותר לגרום טומאה לחולין שבא"י.

למשנתנו נעשה יין נסך רק משירד לבור, וקשה ששנינו שייך נאסר משיקפה שצפים עליו החרצנים, אמר רבא שנחלקו בזה ר"ע ורבנן ששנינו לגבי מעשרות שלחכמים יין חייב במעשר משירד לבור ור"ע סובר משיקפה.

הסתפקו באיזה קיפוי מדובר בבור או בחבית ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שייך משיקפה ואע"פ שקפה יכול לקלוט מהגת העליונה ומהצינור ולשתות א"כ משמע שמדובר בקיפוי בבור, אך קשה שרב זביד שנה אצל רב אושעיא יין משירד לבור ויקפה ור"ע אומר משישלה

והקטנים לא וגדולים מדובר שהם יודעים בטיב ע"ז ומשמשיה וקטנים הכוונה שאינם יודעים בטיב ע"ז ומשמשיה וכתוב כברייאתא מלו ולא טבלו משמע שבטבלו לא עושים יין נסך, ויש לומר שמה שכתוב מלו ולא טבלו זה לגבי בני שפחות ומה שכתוב וכן זה לגבי רוק ומדרס, אך זה מובן למ"ד טמא שיש חידוש בבני שפחות וזה קשה למ"ד טהור שאם בעבדים טהור ק"ו בבני שפחות, ויש לבאר שבא לומר שבעבדים יש חילוק בבני שפחות שרק בגדולים נעשה יין נסך ולא בקטנים ולא כרב שתינוק בן יומו עושה יין נסך.

היה מקרה במחזא שעכו"ם נכנס לחנותו של ישראל ושאל אם יש יין למכור לו ואמרו לו שלא והיה שם יין בדלי והעכו"ם שכשך ידו בדלי ואמר האם זה לא יין ובכעסו שפך בעל החנות את היין בחזרה לחבית ורבא התיר למכור את אותה חבית לעכו"ם, ורב הונא בר חנינא ורב הונא בר ר"נ אסרו ויצאו שופריו של רבא להיתר ויצאו שופרותיהם של רב הונא ב"ח ורב הונא בר ר"נ ואסרו,

דף נח ורב הונא בר ר"נ הזדמן למחזא ורבא אמר לרב אליקים משרתו שינעלו את הדלתות שלא יטרידוהו אנשים ורב הונא בר ר"נ נכנס לרבא ושאל אותו מה הדין ורבא אמר שזה אסור בהנאה, שאל רב הונא הרי אמרת שבשכשך לא נעשה יין נסך אמר לו התרתי בהנאה חוץ מדמי היין אך דמי היין עצמם אסורים, ורבא אמר שכשהוא הגיע לפומבדיתא אביי שכינויו נחמני הקיפני בשמועה וברייתא שאסור, השמועה היא שהיה מקרה בנהרדעא ושמואל אסר והיה מקרה בטבריה ור' יוחנן אסר ואמר רבא שאסרו להם כי אינם בני תורה, ושאל אביי וכי טבריה ונהרדעא אינן בני תורה ואנשי מחזא הם בני תורה, והביא ראיה מברייתא שאדם אחד הממונה על המדות קדח במינקת של חבית והעלה או טעם מהכוס ואח"כ הוא החזיר לחבית ואסרו ולכאורה אסרו בהנאה ויש לדחות שאסרו רק בשתיה, אך קשה א"כ מדוע לא כתוב ימכר כמו בסיפא שאם חרם עכו"ם הושיט ידו לחבית וחשב שהיא של שמן ונמצאה של יין ואמרו שימכר, וזה תיובתא לדברי רבא.

ר' יוחנן בן ארזא ור' יוסי בן נהוראי ישבו ושתו יין ובא אדם אחד וביקשוהו שישקם ואחר שהטיל לכוסם התברר שהוא עכו"ם אחד מהם אסר אף בהנאה והשני התיר אף בשתיה, אמר ריב"ל שטעם האוסר עמוד ב שחשב העכו"ם וכי ת"ח כמוהם ישתו שיכר ופשוט שזה יין והוא התכוון לנסכו, וטעם המתיר שחשב העכו"ם וכי ת"ח הללו שותים יין ויאמרו לי שאשקה אותם אלא ודאי זה שיכר והוא לא התכוון לנסך, אך קשה הרי הוא רואה מה זה ויש לומר שזה היה בלילה, אך קשה שהוא מריח אותו ויש לומר שמדובר בחדש שעדיין אין לו ריח, אך קשה שהוא לקח מהחבית בנטלה וזה מגע עכו"ם שלא בכוונה ואסור, ויש לומר שמדובר שהוא רק הוריק מהחבית וזה כוחו שלא בכוונה ולא גזרו חכמים.

ר' אסי שאל את ר' יוחנן מה דין יין שעכו"ם מסכו אמר לו מדוע אינך אומר מזגו אמר לו שזה כלשון הפסוק טבחה טבחה מסכה יינה אמר לו לשון תורה לעצמה ולשון חכמים לעצמו, אמר ר' יוחנן זה אסור משום לך לך אומרים לנזיר סבב סבב ולא תתקרב לכרם.

ר' ירמיה הגיע למקום ששמו סבתא וראה ישראל ששתו מיין שמזגו עכו"ם והוא אסר להם משום שאומרים לנזיר שלא יקרב לכרם, וכן שנינו שר' יוחנן אמר ויש אומרים שר' אסי אמר בשם ר' יוחנן שיין שמזגו עכו"ם אסור כמו שאומרים לנזיר שלא יקרב לכרם.

ר"ל הגיע לבצרה ראה שיש שם יהודים שאוכלים פירות ללא מעשר והוא אסר להם בלי מעשר, עוד הוא ראה שיש מים שעכו"ם עבדו להם ושתו מהם ישראל ואסר להם וכשהוא הגיע לר' יוחנן הוא אמר לו בעוד בגדיך עליך חזור אליהם ותתיר בלי מעשר שבצר זה לא בצרה שהיא מערי ראובן ומים שעבדו להם לא נאסרו שמים של רבים לא נאסרים,

דף נט ור' יוחנן לשיטתו שהוא אמר בשם ר"ש בן יהוצדק שמים של רבים לא נאסרים ומשמע ששל יחיד נאסרו, וקשה מדוע נאסרו הרי הם מחוברים ויש לומר שמדובר שתלשם הגל, אך קשה שזה לא יותר גרוע מאבני הר שהתדלדלו ולכאורה נוכיח מכאן שר' יוחנן אסר באבני הר, ויש לדחות שמדובר שהעכו"ם טפחם בידו ולכן נאסרו.

ר' חייא בר אבא הגיע לגבלא וראה בנות ישראל שמעוברות מעכו"ם שמלו ולא טבלו, וכן הוא ראה יין שנמזג ע"י עכו"ם ששתוהו ישראל וכן הוא ראה שישראל אכלו תורמוס שבשלום עכו"ם, וכשהגיע לפני ר' יוחנן הוא אמר לו הכרו על בניהם שהם ממזרים, שר' יוחנן סבר שגר נעשה רק במילה וטבילה ורבה בר בר חנה אמר בשמו שעכו"ם ועבד שבאו על בת ישראל הולד ממזר, וגזר על יינם משום יין נסך שאומרים לנזיר סבב סביב לכרם ואל תקרב אליו, והתורמוס שלהם אסור משום בישול עכו"ם כי אינם בני תורה ואם הם היו בני תורה היה מותר, ואף שאמר רב שמואל בר רב יצחק בשם רב שדבר שנאכל כמו שהוא חי יש בו איסור בישול עכו"ם, אך ר' יוחנן סובר כמו הלשון שרב יצחק אמר שרק דבר שעולה על שולחן מלכים ללפת בו את הפת אסור משום בישול עכו"ם ותורמוס אינו עולה על שולחן מלכים לכן אם הם היו בני תורה לא היה אוסר להם.

שאלו את רב כהנא אם ניתן לתת לעכו"ם להוליך ענבים לגת אמר להם שאסור משום לך לך אומרים לנזיר שלא יקרב לכרם, ורב יימר הקשה לרב כהנא ששנינו שאם עכו"ם הביא ענבים לגת בסלים עמוד ב ובגיגיות קטנות אף שהיין מזלף עליהם מותר, אמר לו שבדיעבד ודאי מותר ואני אסרתי רק לכתחילה.

עכו"ם אחד אחז ולקח אתרוג שנפל לתוך חבית יין ואמר רב אשי שיאחזו בידו כדי שלא ישכשך ויכפו את החבית שישפך כל יינה לחבית אחרת.

רב אשי אומר שאם עכו"ם ניסך יינו של יהודי בכוונה אסור לו למכור אותה אך הוא יכול לקבל את דמיה מאותו עכו"ם כי הוא הפסיד לו אותה, ואמר רב אשי שיש להוכיח את זה ממה ששנינו עכו"ם שניסך יינו של ישראל שלא בפני הע"ז אסור, ור' יהודה בן בבא ור' יהודה בן בתירא מתירים בגלל שני סיבות שניסוך יין הוא רק בפני הע"ז, ועוד שהישראל אומר לו אין לך כח לאסור ייני לאונסי. פעם ניטל הברז מחבית יין ועכו"ם אחד הניח את ידו עליה, אמר רב פפא שנאסר עד המקום שכנגד לברז והשאר מותר,